

Molnos Ferenc

Rodostó felé III.

VIII. Nő a parton

A Rodostóval egybenőtt Kumbagban verünk tábort. Üdülőtelepen, több épületben kapunk szállást. Reggel napkeltét akarok nézni a Márvány-tenger partján. Bár későn feküdtem, mert szobatársammal, a tolmáccsal egy-egy doboz sör mellett igen sok megbeszélőnivalónk akadt, már négy órakor felébredek. Néhány fogadásunkra jött szúnyog is gondoskodik róla, hogy ne legyen lustálkodásba nyúlóan hosszú az álmom. Túl korán van még a felkeléshez, még maradok egy ideig az egy szál lepedő alatt, amit biztosan nem a hideg miatt, hanem e kellemtelen vérszívóktól való elszigetelés céljából adtak. Álnok háborút folytatunk egymás ellen. Mindkét félnek vannak már vérvesztései. Két csapkodás között még próbálok szenderegni, ám túl rövidek a nyugalom időszakai. Otthon nincs ennyi bajom velük. Ha egy-egy betéved az ablakon, bombázókra emlékeztető mély zúgásával már messziről figyelmeztet érkezésére. Ezek viszont hangtalanul, sunyin, minden figyelmeztetés nélkül jönnek, akár a lopakodó repülőgépek. A radar sem fogná be őket. Meglepetésszerűen csapnak le rám, és csupán megkésve, testem sajgásából szerzek tudomást hollétükről.

Na, ebből elég! Az ablakon beszüremelő fényről látom, hogy ezzel is telt egyet az idő, bizony már virrad. Megtartom reggeli tornámat, lezuhanyozom és megyek beígért reggeli találkozómra a tengerrel. Az éjszaka ő is pihent, megcsendesedett. Hullámai kisebbek, de olyan frisseknek tűnnek, mintha érkezésemkor túlbuzgóan jöttek volna valahonnan elő. Kellemes fuvallatokká szelídült az esti szél is. Ázsia szelíd lehelete lenne? A nap most kel, lendülettel emelkedik a horizont fölé. Még erőtlen és ártatlan, kékesvörösén született fénylő folt. Fátyolos messzeségben van. Az öböl túlsó ívén már halványan kirajzolódik Rodostó. A részletek kivehetetlenek, de a víz fölötti dombra emelt épületek egységes tömbje fehéres árnyalatával idelátszik.

Nem vagyok egyedül. Semmi kétség, nő áll a parton. Háttal felém, videokészülékével a tengert filmezi. Az egymás után rendületlenül érkező tarajos hullámokat, a messzeség ködéből bimbóként kibomló napot, gyenge fénye lábunkig érő sápatag hídját, ami most épül a végtelen vízen. Látásból ismerem, a másik busszal érkezett, néhányszor láttam már a pihenők során.

Közeledtemre lezárja a videót, valahonnan apró fényképezőgépet húz elő, és megkér, hogy fényképezzem le. Kissé darabos hangja, sajátos hangsúlya alapján teljes bizonyossággal meg tudom határozni, hogy Székelyföld melyik tájegységéről érkezett. Belenézek a lencsébe. Egy pillanatig jóváhagyással bámészkodhatom rá. Csinos fiatal nő. Rózsa, aki nem ma bontott virágot, de minden szirma és levele duzzadozik. Holnap minden bizonyonnyal már petyhüdt lesz, és minden nappal tovább hervad, de ma még virul. Ott domborodik, ahol kell. Formáit egy olyan szobrász adhatta meg, aki Rodin tanításán nevelkedett.

— Nehogy reszkessen a keze! — figyelmeztet olyan hangon, amiben az óvatosságnál több is van.

— Na, ezt nem garantálhatom. Nekem ugyanis mindig reszket egy kicsit a kezem, ha ilyen drága szerkentyűt adnak ide, s hát még, ha a lencse előtt egy szép nő áll.

— Ne bolondozzon! Maguk, férfiak, mindig bolondoznak.

— Hát én most megpróbálok igazán komoly lenni, de lehet, hogy mégsem sikerül ez a felvétel.

— Próbálja csak meg! Úgy csinálja, hogy mellettem látsszon a nap és a tenger!

— Az nehéz lesz, mert Ön az egészet eltakarja. Majd otthon elmeséli, hogy ott volt mögötte a Márvány-tenger és a nap is, de mivel mindkettő igen kicsi, a felvételen a takarásában nem látszanak.

— Azért mégis valahogy jó legyen!

Látom rajta, hogy bizakodik, mert mellét és farát kidüllesztette. Nem könnyű teljesítmény ez, mert szépen ívelt S betűbe merevedett. Fejét alig egy szemernyi oldalt fordította és büszkén felszegte, mint egy paripa. Ajkai egy kissé szétnyíltak, s egy pillanatig azzal a picit duzzogó képpel nézett rám, amivel egykor Brigitte Bardot a film világában megcsinálta a szerencséjét.

— Ha mégsem sikerülne, mindjárt jön egy jóképű török, s az majd egészen jókat fog készíteni — mondom, s közben néhányszor merev kézzel elkattintom a gépet.

— A török férfiakat nem kedvelem — jelenti ki olyan fintorral, mintha a spenótfőzeléket utasítaná el.

— Pedig meg lehetne szánni őket is, amíg itt áll Törökországban, a Márvány-tenger partján — figyelmeztetem én a valóságra.

— Inkább a görögöket vagy az olaszokat. Azokat igen. A tavaly is, amikor Velencében voltam, ha hátranéztem, máris tíz férfi követett.

Merengő a tekintete. Ellágyultak a vonásai. Látom rajta, hogy ott van most a lagúnák városában. A Szent Márk téren vág át, vagy sikátorok útvesztőiben bolyong, s nyomában csorgó nyálú falkaként, hullámos hajú, kreolbőrű fiatal férfiak éhes csapata.

— S persze, sokszor hátranézett... — rángatom vissza könyörtelenül én.

Most nevet. Ha tudná, milyen jól áll neki, mindig csak ezt tenné. Egy pillanat alatt felmérem, hogy az összes filmszínészpózt sikerült eltanulnia a vásznakról. Minél mesterségesebb, annál jobban tudja. Sejttem, hogy mielőtt közönség elé lépett, tükör előtt is gyakorolt. Szobája csendjében próbálta ki először a beállításokat. Hideg tekintettel figyelte a tükörképét, s ha szükségesnek mutatkozott, újra meg újra próbálkozva javított. A felszabadult nevetés viszont kimaradt a repertoárjából. Ha olykor mégis nevet, az természetes reakcióként jelentkezik. Tulajdonképpen kiesik a szerepéből. Nem én fogom figyelmeztetni, hogy ezt a hiányt pótolja.

— Két gondolás is hívott, mennék el velük hármásban gondolázni, de én nem mentem.

— Ez nagy kihagyás volt, mert nem hívják az embert bármelyik napon, és gondolázni bizonyosan jó. Volt olyan szöszi, aki erre gondolt és elfogadta a meghívást. Aztán amikor kieveztek középig, az olasz előállt a szöveggel, hogy ő sejtí,

a hölgy szeretkezni óhajt velük. A nő hevesen tiltakozott és pimasz fráternek nevezte a gondolást. Mire a férfi határozott hangon közölte: „abban viszont teljesen bizonyos vagyok, hogy Ön szeretne most partra úszni ebben a koszos csatornában”.

Egy ideig csak néz rám. Arca most olyan jellegtelen, nem árul el semmi bizonyosat. Félek, hogy megbántottam. Igazán sajnálnám, mert ő kedves volt hozzám. Csak hát az emberben ott a kisördög, amely könnyen lövöldöz gyanútlan áldozatokra. Aztán kiderül, hogy még sincs baj, arca felderül és kibuggyan belőle a nevetés. Torkából csilingelő-csobbanó kis hegyi patakok indulnak el.

Amilyen hirtelen kezdte, úgy hagyja abba.

— Futok egyet — jelenti be, s már megy is.

Utána nézek. Végigporoszkál a napozó fővenyén. Lassúaknak és gyakorlatlanoknak ítélem a mozdulatait. Küszködik az ingatag talajjal. Kifulladásra érkezik vissza. Jó megerőltetés volt, mert oda s vissza legyúrt vagy kétszáz métert.

— Nem szokott szaladni — állapítom meg a látottak alapján.

— Dehogyan, otthon is futok, csak itt nagyon nehéz a homokban haladni — magyarázza sértődötten. — Sportoló voltam... Még most is az vagyok.

Vizslató tekintettel veszem szemügyre a hallottak alapján még egyszer.

— Talajtorna...Tornász voltam. Na, nem olyan híres, mint Nadia...

— Azért nem jutott el hozzám is a híre.

Azt hiszem, kiérezte belőle a csúfolódást, és nem tetszik neki. Arca elkomorul és szó nélkül indul az újabb futamnak. Most az ellenkező irányba lődül neki. Megduplázhatja a mai teljesítményt.

— Közvetlenül a víz mellett fusson, a vizes homokon könnyebb, ott nem süllyed be annyira a lába — kiáltom utána fölöslegesen, mert nem adja jelét, hogy hallaná.

Kilépek a papucsomból és belegázolok a vízbe. Meglepően meleg e reggeli órán. Addig megyek befelé, amíg a csapkodó hullámok rövidnadrágom szárát majd el nem érik. Golyóstollat veszek a kezembe és felnyitom a kezemben tartott füzetet, hogy a tegnapi élményeket, még mielőtt elfeledném, rögzítsem. Közben jócskán emelkedett a nap. Még mindig egy vékony ködrétegen át néz le ránk, de mintha kezdené arcából félretolni azt a könnyű fátylat. Nekigyürkőzöm róni a sorokat. Girbegörbén tekergőznek ki a tollam alól. Elmerülök a gondolataimba, és a nőről megfeledkezem. Most kell feljegyezni minden fontosat, amíg a tenger sóját érzi az ajkam, fülem hallja a víz loccsanását, amíg még nem fakulnak a színek, nem kopnak meg az emlékek. Amíg lábszáraimat verik a hullámok, írnom kell a tengerről, aki rám vár. Ma az övé leszek. Ezt az este már megbeszéltük, és most számít rám. Írnom kell a partról, amelyen a finom homokba belefeküdni — ha majd begyűjtötte a nap hevét — muszáj. Elnézek a csillogó vízben a görbe horizontvonalig. Felpúposodott a tenger, s mintha egy dombtól folynának alá a felém jövő hullámok. Közeledvén egyre növekednek, növekednek. A hullámtarajok képződését figyelem. Tökéletes ritmusban növekednek és roskadnak önmaguk alá. Órát lehetne hozzájuk igazítani.

A part felé fordulok. Most kezd benépesülni. Reggeli előtt egy kis ismerkedésre jöttek a tengerhez az emberek. Még csak nézelődnek, szívják tudóre a reggeli sós levegőt, és a messzeség fátylaiból lassan kikecmergő napot bámulják,

vagy partra vetett kagylót keresnek a homokban. A vízbe még nem lépnek bele, későbbre, reggeli utánra tartogatják azt az élvezetet.

Eszembe jut a nő. Vajon hová lett? Világgá futott-e ironikus megjegyzéseim miatt? De szerencsére nem. Most meglátom a parton kóricáló alakok között. Lám, ott van most is, ahol az előbb találkoztunk. Éppen fényképezőgépét nyújtja egy férfinak, aztán karját halántékához emelve, ki tudja már hányadszor áll be ugyanabba a pózba a mindent megörökítő lencse és a tarajos hullámokat hordó tenger közé.

IX. Savanyú víz

Reggel indulunk Kumbagból Rodostóba, de előtte még egy kis kitérőt teszünk egy közeli faluba, Avsarköybe. Nekem nem kellemes az utazás, mert sajog minden porcikám. A tegnapi fürdőzés során a hullámok órákon át lökdöstek. A kemény taszigálást akkor nagyon élveztem. Próbáltam ellenállni, kifeszített mellel fogadni őket, megtörni az egymás utáni rohamokban tajtékkal érkező vizet. Ha elfáradtam a viaskodásban, hátat fordítottam nekik, s hagytam, hogy tegyenek velem, amit csak akarnak. Egy-egy nagyobb hullám úgy vágott kupán, hogy orra bukva néhány méterrel odébb repültem. Most apró darabokra törve sajog az egész csontrendszerem. Ráadásul a bőröm is vörösre égett, pedig nem is süttöttem istenigazából a nap, én pedig órák hosszat a vízben voltam, percekig sem ültem a napon. Fájdalmas minden mozdulat, érintés, s a napsütést az ingen keresztül sem bírja.

Szelíd dombok között járunk. Ismerős a táj, az otthoni Mezőség hangulatára emlékeztet. A hajlatban megbúvó távoli falu képe is ugyanaz. Egyetlen különbség a háztetők és gyümölcsfák egyvelege fölé emelkedő templomtorony. Ez itt ceruzavékony minaret. Közelről persze több eltérést is felfedezek. De én most nem a különbségeket keresem, szemem a hasonlóságokra fogékony. Például arra, hogy az első faluba érve, egy betonkerítés felső részén átütött tulipánmotívum fut végig.

Avsarköy kicsi falu, gyermektől öregig, negyvenegy ember lakóhelye. Mi maréknyi romos épületet, néhány karámszerű kecskeszállást látunk. Egy útelágazás a központ. Eddig tart az aszfaltozás. Immár egy emlékoszlop is jelzi a fontosságát. Székelyföldi zarándokok állították a tavaly, annak emlékére, hogy gyógyvízkúrára idejárt Rodostóból a nagyságos fejedelem és kísérete. Egy iskolaszerű épület mögött találunk árnyékot a tűző nap elől menekülve, amíg megtartjuk koszorúzással záruló rövid megemlékező ünnepségünket, amelyen pár mondatos köszöntőjével részt vesz a török falufelölős. Láthatóan meg van hatódva. Néhány helybélit is idevonz a szokatlan látvány: zászlók lobogása, pirosfekete székely szoknyák virítása. Két-három férfi feltűnés nélkül áll be mellénk az árnyékba, a kopjafa közelébe pedig gyermekek és hagyományos öltözetükkel festői látványt nyújtó vénasszonyok gyülekeznek. Ahogy kuporognak, banyáknak hatnak. Az az érzésem, hogy velük nem ugyanabban az évszázadban élünk. A mellénk húzódott török férfiakra nézek, ők pedig kortársaim. Furcsa ez a ketősség. És zavar. Láttam én még falusi néniket máshol is, akik nem bírták már a lépést a környező világgal, de ilyen mértékű kontrasztot még sosem. Tudom,

hogy elfeledett kis település maréknyi emberrel, akik úgy boldogulnak, ahogyan tudnak. Ezek a falusi öregasszonyok a romos viskóikkal, kezdetleges fészereikkel, a kecskenyájaikkal vannak harmóniában. Az erejük teljében lévő férfiak pedig az idáig nyúló aszfalttal, az ünnepségünkbe belepöfögő amerikai gyártmányú traktorral, a friss tejért érkezett tartálykocsival, a dombra berregve felkapaszzkodó motorkerékpárral, a szemközti öreg ház tetején díszelgő parabola-antennával, a falufelélős övén kis bőrtokban lapuló mobiltelefonnal.

Két székelyföldi nő egyik öregasszonnyal szóba elegyedik. Távolabbról nézem őket, s nem értem, egymás nyelvének ismerete nélkül miként érthetnek szót. A néni kuporgásából felemelkedik, benyit a mögötte lévő rozzant léckapun és láthatóan beinvitálja őket. Hajlandó megmutatni otthonát. Talán az ünnepség hatása, az idegen zászlók közt lengetett török lobogó látványa, a székelyruhás emberek kórusa, amely több ismeretlen dal mellett a török himnuszt is énekelte, vagy csupán a természethez közeli ember vendégszeretete érvényesül e mozdulatban. Belépnek a házba. A nyitva hagyott kapun hívatlanul is utánuk zúdul a kíváncsiságukat visszafogni nem tudók hada. Meg kell nézniük a rendezetlen udvart, a kívülről nyomort, sivárságot mutató otthont.

— A külső látvány alapján, meglepően szépen van berendezve — meséli egyikük utána. — Sok-sok szőnyeg borítja, még tévé, hűtő és mosógép is van benne. Nem is hittem volna.

Megyünk „fürdőt” nézni. A savanyúvíz a falun kívül egy meredek falú völgyben van. Leereszkedünk hozzá, hogy közelről láthassuk és megkóstolhassuk. A kecskecsapáson nehéz lejutni. Majd két évszázaddal ezelőtt sem lehetett könnyebb. Beteg embernek komoly erőfeszítés. Fejedelemnek meg... Nos, nem tudom elképzelni, amint itt fejedelmi öltözetében, sarkantyús csizmával, kíséretével övezve a számartövises oldalon lefelé ereszkedik, vagy felfelé kapaszkodik.

A tavaly még állatok által pocsolyává tapodott forrást azóta csőbe fogták. Tiszteletünkre tették. A falufelélős nekünk, Székelyföldről immár évente idejáró zarándokoknak akart meglepetést szerezni. Szép gesztus tőlük. De ettől még nem lesz itt mostanában gyógyfürdőtelep. A víz bár most már tiszta lett, kissé sós, nem jóízű. Fanyalogva ihatták.

„Ma nénékám visszaérkeztünk a nagy vizes vendégségből, mert azt jó megtudni, hogy öt mélyföldnire vagyon innét egy orvosságos forrás, a mi hercegünk pedig mindenkor beteges lévén az unadalom miatt, mert én egyéb nyavalyáját nem látom, az apja oda kivitte, hogy abból a forrásból igyék, és meggyógyuljon.” — jegyzi le 84. törökországi levelében Mikes (Rodostó, 20-dik augusztus 1727.).
